

איפור: רותם גדליה; שיער: משה און לאנדולה; סטיילינג: הילה גרבי לטולה שמלה ונעליים; מיכל ומרו, כיכר המדינה, שרשרת קור וולן

נאזרם דה כללי נשק

אובמה צוחק על האוזניים שלו, הילרי קלינטון ומריסה מאייר מאמצות קודים גבריים, וסטיב ג'ובס שינה לגמרי את הז'אנר. יעל וויסנר-לוי, מומחית לרטרוריקה, שהחלה את הקריירה כיועצת לאיש ממשל אמריקאי, כותבת היום את הנאומים לפוליטיקאים ולמנכ"לים הבכירים בארץ. "נאום אפקטיבי צריך קצב נכון, מבנה מדויק ומשפטים זכירים, ולגעת בכמה שיותר אנשים. מנהיג טוב יודע לתקשר טוב"

סוניה מרמרי :: צילום: יונתן בלום

יומי על מה שקורה בארץ. זה היה הרגע שבו הבנתי את החשיבות של המבט האחר". זה משהו שהוא לא יכול היה ללמוד ממאמרים ב"ניו יורק טיימס" או מהחדשות? "נתתי לו זווית של צעירה ישראלית, והוא הקשיב. לא חשבתי במקומו, אלא הבאתי לו את התובנות שלי. בקיץ 2007 הוא הציע לי להיות יועצת התקשורת שלו בושינגטון, ואו התחלתי לכתוב לו נאומים. ידעתי, למשל, שהוא צריך לגנות את ירי הרקטות על שדרות, כי בישראל חשוב לשמוע את זה". ומעבר לזה, את הייבט להיות בקיאה בפוליטיקה האמריקאית. "זאת לא הייתה בעיה. אני אוכלת מידע כל היום. קוראת הכול, עיתונים, אתרים. מהר מאוד גיליתי שלכל אחד מ-400 חברי הקונגרס יש כותב נאומים, הם מבינים שזה הנשק החזק שלהם - המילה הנשמעת זה כל מה שיש להם".

ובראשית שכל בוגר בכית ספר למינהל עסקים יודע: רטרוריקה טובה היא הדלק לכל טיל שתשגר. על כישרון אפשר להתפשר, אבל לא על היכולת להעביר נכון רעיון. יעל וויסנר-לוי הבינה את זה בקיץ 2006. היא סיימה לימודי תואר ראשון במדעי המדינה ונסעה לושינגטון לעבוד כמתמחה אצל סטיב יוראלי, חבר קונגרס דמוקרט ממדינת ניו יורק. המסלול של מוניקה לווינסקי. "לא ממש. בעיקר פתחתי דואר, עניתי לטלפונים. הייתי חלק מקבוצה גדולה של מתמחים. אבל אז התחילה מלחמת לבנון השנייה ואני התחרפנתי. הייתי צמודה לחדשות, לאינטרנט, ולא הבנתי איך חבר הקונגרס, יהודי אוהב ישראל, לא עושה כלום. יום אחד תפסתי אומץ ונכנסתי למשרד שלו. סיפרתי לו מה קורה בארץ, על התקפות הטיילים, על הלך הרוח. הוא התלהב מהחוצפה הישראלית, וביקש ממני בריף

"אני אוכלת מידע כל היום. קוראת הכול, עיתונים, אתרים. מהר מאוד גיליתי שלכל אחד מ-400 חברי הקונגרס יש כותב נאומים, הם מבינים שזה הנשק החזק שלהם. המילה הנשמעת זה כל מה שיש להם"

תולצה: זאדיג אנג ולטר, כיכר המדינה

“כתיבת נאום זו אמנות ותשוקה, ויש אנשים שיש להם אותה באופן טבעי. יש מבנה קבוע שכולל ציטוטים ואנקדוטות. חזרה תמיד עובדת טוב. חייבים להיות מודעים לסיניקים, לדעת אילו משפטים התקשורת תצטט. האישי תמיד מוכר”

מילים מדליקות תבערה

וויסנר-לוי חזרה לישראל, השתלבה ברסק החוץ של ערוץ 10, וכבר דגרג לה לעשות תואר שני. “התלבטתי בין ארה”ב ללונדון. נולדתי בניו יורק, הכרתי את הזירה האמריקאית, אבל בסוף הלכתי דווקא על הפחות מוכר. גם כי השארתי חבר בארץ ורציתי להיות קרובה יותר, וגם כדי להכיר יותר טוב את אירופה. נרשמתי ליחסים בינלאומיים בלונדון סקול אוף אקונומיקס, ובמקביל הייתי שליחה של ערוץ 10 בכריסטינה. שם התחולל אצלי השינוי הגדול. הגעתי לשפיץ של הרמוקרטיה”.

יותר מווישינגטון?

“יותר. כל יום רביעי יש שם PMQ - prime ministers questions. כל חברי הפרלמנט שואלים את ראש הממשלה שאלות, והוא משיב עליהן בלייב. זו מלאכת מחשבת של ניסוחים. יש לו ארסנל של הצהרות, הוא יודע בדיוק באילו מילים להשתמש ואילו מילים יכולות להדליק תבערה. הדימוי שתמיד קופץ לי לראש זה של מישור שמתחמק מכדורים. הוא מותקף, זה סוג של נשק”.

זה הלהם והחמאה של כל פוליטיקאי.

“כשלמדתי בלונדון נסעתי לשמוע את דני איילון באוקספורד. איש משרד החוץ מגיע

לבמה שהיא לא בהכרח אוהדת לישראלים. היו שם קבוצות שקראו לחרם על ישראל, לצד פלסטינים ועוד גופים שעושים דה-לגיטימציה לישראל. ואילון עולה על הבמה ומתחיל בטיעון הכי נפיץ: ‘אנחנו היינו שם קודם’. היה ברור שטרד הרברים יכול להיות אחר. אתה חייב להתאים את הנאום למי שיושב מולך, ללמוד מה הערכים של הקהל שמולו אתה מדבר, מאיפה הם באים”.

נאום נועד להעביר את הרעיונות שלך, את המסר שלך.

“גם, אבל לא רק. אתה רוצה גם לשכנע. להעביר את הטיעונים שלך ולגרום לקהל להסכים איתך. זה הכלי הכי חשוב למנהיג, מהנאומים של סיסרו בכיכר המרכזית ברומא ועד היום. כל הקומוניקציה השתנתה חוץ מהמצב שבו אדם עומד מול קהל”.

אילו נאומים הם באלה שעושים היסטוריה?

“עם פאנץ’. משפטים כמו של אברהם לינקולן מהנאום ההיסטורי בגטיסברג: ‘ממשלה של העם, על ידי העם, למען העם’. 300 מילה שנאמרו בפחות משתי דקות (ב-19 בנובמבר 1863, בטקס חניכת בית הקברות הלאומי לחיילים) ונחשבות לנאום הגדול בהיסטוריה. כל תלמיד בארה”ב לומד אותו בעל פה. או הנאום של רייגן

לפתח מנהיגות

“חל שינוי בהיררכיה. המנהיג חייב להיות מעורב גם במה שקורה למטה. היום הוא יכול לקבל עצה טובה מאדם בתחתית הפירמידה. המנהיגות החדשה היא ההבנה שכדי לחולל שינוי אתה חייב לדבר עם כולם. כל אדם ברחוב חשוב. הגבולות היטשטשו - מצד אחד יש גלובליזציה, ומצד שני העצמת הפרט. האדם, האחד, הוא הכי חשוב. ויש לו כוח. הצעירים הבינו שביחד יש הרבה כוח”.

זה אומר מות האידיאולוגיה?

“להיפך. בראש ובראשונה צריך אידיאולוגיה. אני חברה ברשת בינלאומית שנקראת sand box, של יזמים מתחת לגיל 30. כשאנחנו מדברים, זה אף פעם לא תחת האידיאולוגיות הישנות. אנחנו פועלים מתוך רצון להנהיג את עצמנו. אנחנו יודעים מה טוב עבורנו יותר מכל מנהיג שיושב במגדל שן. כשאתה למעלה, אתה מנותק”.

אבל זה יוצר קוופוניה. לכל אחד יש ניואנס בדעה.

“בדיוק! ורק מכאן יוצא מנהיג. ההנהגה החדשה היא קבוצת אנשים שמייצגת קולות רבים”.

טיפים לנאום שיכניס אתכם להיסטוריה

6 "סינק" או "סאונד בייט" ◀ מה יזכרו מהנאום? בעולם הדיגיטלי אנשים זוכרים מעט מאוד מנאומים של 20 דקות, ולכן **המשפט המרכזי הינו חשוב ביותר**, אך הוא לא יכול להתקיים מבלי שהאלמנטים האחרים יימצאו בנאום.

המשפט המפורסם מנאום ההשבעה של הנשיא ג'ון קנדי "אל תשאל מה ארצך יכולה לעשות למענך, שאל מה אתה יכול לעשות למען ארצך", משתמש גם במשחק מילים, וגם מכניס את הקהל לקשב בכך שהוא דורש משהו מהמאזין.

7 **כוח שכנוע** ◀ בנאום פוליטי כוח השכנוע הוא קריטי על מנת לקבוע מסר מסוים. **טיעון טוב יכול נימוק ומדוע** הדברים נכונים, אמוציות והזדהות אישית עם המסר, סימפטיה ואופי ולהראות לקהל איך אישיותו של הנאום מתחברת למקרה.

הדרך הטובה ביותר לשכנע היא באמצעות לוגיקה פשוטה: מהי הנקודה שאני רוצה להעביר, למה אני רוצה להעביר אותה, איך זה מתחבר לחברה כולה, ולמה אני, הנאום, נלחם על זה.

8 **כלים לשכנוע** ◀ הומור, סיפור אישי וציטוטים, יכולים לסייע לכל נואם. חשוב לדעת מתי להשתמש בהומור.

ביל קלינטון, בכנס הדמוקרטי לפני בחירות 2012, שילב הרבה הומור מכיוון שהקהל היה ידידותי, מה שהקל עליו להתבדח. ברק ומישל אובמה נוסים לשלב הומור עצמי בנאומיהם: ברק אובמה צוחק על האוזניים שלו, מישל על הפוני שלה וטענה שהוא תוצאה של משבר הגיל ועל רגעים מצחיקים מחיי המשפחה בבית הלבן.

9 **הגשה** ◀ השילוב בין קשר העין עם הקהל, הגברת הקול במילים מסוימות, הגייה והפסקות, יכול לשרדג את הנאום. לפעמים, מרוב שהנאום הוא פרפורמר, הקהל מדלג על התוכן. שרה פיילין סחפה רבים בזכות העמידה שלה מול קהל.

גם אם יש טלפרומפטר, כמו במקרה של אובמה, אפשר להפוך את הנאום למופע בידור. בסופו של דבר, נאום טוב חייב לעורר השראה, וחלק מזה הוא ה"שואו" שהנאום נותן.

1 **מחקר מקדים** ◀ למדו את הקהל. נואמים נוטים לוותר על הכנה מוקדמת, וכשהטענות מתגלה על הבמה - זה מאוחר מדי. מהם היושבים בקהל? מה הם צריכים? אותו הנאום יתקבל אצל קהל אמריקאי, בריטי, או סיני, באופן שונה לחלוטין. נלסון מנדלה, לדוגמה, חזר על אותו מסר בכל נאומיו, אבל כתב כל נאום לפי הקהל שלו, ובכך הצליח להעביר את המסר לכל העולם.

2 **רקע ומסגרת** ◀ נאום מושפע מאירועים אקטואליים שקדמו לו, מהמיקום שנבחר לשאת את הדברים, וממשמעויות סמליות שנלוות אליו. כשדויד גרוסמן, אב שכול, נואם בכיכר רבין בתל אביב, מקום הירצחו של ראש ממשלה, עוד לפני המילה הראשונה הנאום נטען במשמעויות גדולות נוספות.

3 **מבנה** ◀ ההתמקדות במסר ואופן הגשתו לקהל הינם קריטיים על מנת להשאיר חותם ולהשיג את האפקט הרצוי. בתחילת הנאום מטרתו של הדובר לעניין את הקהל, למשוך את תשומת לבו ולשכנע אותו שהזמן שיקדיש להאזנה לדבריו יהיה שווה את ההשקעה. את המסרים העיקריים יש להגיש רק כשהקהל בשל לכך. נאומיו של פידל קסטרו, לדוגמה, נמשכו שעות ארוכות, עד שקשה היה לשים את האצבע על השורה התחתונה שלהם.

4 **קצב** ◀ תנועה בטקסט תשמור את הקהל מרוכז בנאום. אחד האמצעים הבולטים לכך הוא שימוש באנפורה - חזרה על מילה או מילים בתחילת כל משפט על מנת להבליט את הנקודה. צ'רצ'יל, בשימוש מושכל במילים "we shall", הצליח בנאום, בן 400 מילים בלבד, לגייס את העם בריטי לתמוך במלחמת העולם השנייה.

5 **פסחות** ◀ אנשים שומעים את הנאום, ולא קוראים אותו. הסחות הדעת רבות וקל מאוד לאבד את הקהל. אסור להשתמש במילים מסובכות או במילים שהנאום יתקשה לבטא. משפטים קצרים יעזרו להבין מיד את המסר. כשהילרי קלינטון הודיעה שהיא רצה לנשיאות ב-2007, היא דיברה בגובה העיניים, במשפטים קצרים וכלליים: "So let's talk. Let's chat. Let's start a dialogue about your ideas and mine".

▲ "מדוע מאוד לזווית האישית, לסינקים הדיבור הגברי. הולכות על אופן חשיבה גברי, ומסרים גבריים." מריסה מאייר

▲ "זה עולם גברי. נשים מאמצות את דפוס הדיבור הגברי. הולכות על אופן חשיבה גברי, ומסרים גבריים." מריסה מאייר

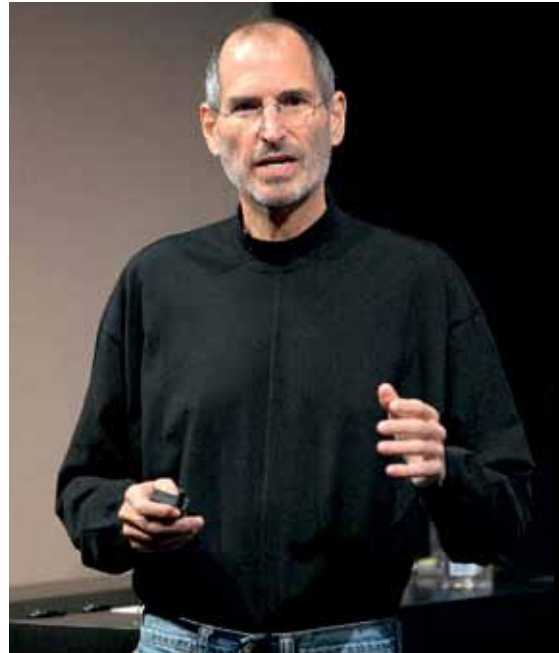

▲ "האישי תמיד מוכר. היא לא מדברת מנתחים כל מהלך שלו. אין ספק, שהיא הראשון מסוגו." סטיב ג'ובס

▼ "עשתה הכול כדי להצניע את הנשיות שלה, לבשה מכנסיים, דיברה כמו גבר." הילרי קלינטון

צילומים: רויטרס, Gettyimages, ויטרא

▲ "בחר כל מילה בפניצטה, ידע שהבלוגרים מנתיקים כל מהלך שלו. אין ספק, שהיא הראשון מסוגו." סטיב ג'ובס

▼ "אף אחד לא זוכר מה אמרה, אבל כולם זוכרים שהיא הייתה רווקה, או מה עומק המחשוף שלה." קונדוליסה רייס

אנשי הצל

וויסנר-לוי, 27, נולדה וגדלה בניו יורק. בת לאבא ישראלי שנסע ללמוד ב-NYU. "שם הוא הכיר את אמא שלי, והם נתקעו. בערך כשהייתי בת 14 לאבא נפל האסימון שהילדים שלו הופכים לאמריקאים והוא התעקש לעלות. התוכנית שלו הייתה מסודרת, הוא בחר בטבעון, החלטה אסטרטגית להרחיק אותנו מהעיר הגדולה."

הוא צדק? "באותה תקופה רציתי להרוג אותו. הייתה לי עברית בסיסית, עם מבטא איום. בדיעבד, זה הדבר הכי חכם שהוא עשה. יש כאן אווירה של עבודה. אם יש לך חזון, את יכולה להצליח. זו סכינה שמעוררת יזמות."

היזמות שלה היא כתיבת נאומים לרמויות מפתח בפוליטיקה, ולמנכ"לים בכירים מהקהילה העסקית. "אני רוצה להעביר את המסר שהמנהיגים שלנו, בזירה הפוליטית או העסקית, צריכים להיות יותר פעילים בזירה הבינלאומית. מנהיגות זה להבין את שלל האלמנטים שבונים אותך."

בניגוד לארה"ב, בישראל כותבי הנאומים הם אנשי הצל, אלה שחייבים להסתיר אותם. למה הפוליטיקאים מתביישים להודות שלא

שקרא לגורבצ'וב להפיל את חומת ברלין? יש נוסחה לנאום מוצלח? להתחיל בבדיחה, להשחיל אנקדוטה אישית?

"בטח. זו אמנות ותשוקה, ויש אנשים שיש להם אותה באופן טבעי. לנאום יש מבנה שכולל ציטוטים ואנקדוטות. ביטוי רפטיבי תמיד עובר טוב, למשל "Yes we can" של אובמה. חייבים להיות מודעים לסינקים, לדעת מראש אילו משפטים יצוטטו על ידי התקשורת. האישי תמיד מוכר. תראי את מישל אובמה, היא לא מדברת כרעיית הנשיא, אלא כאמא שחורה בארה"ב."

ועוד לא דיברנו על "שלום, חבר". "אין לי ספק שנעשה שם מחקר. קלינטון רצה להישמע אותנטי, והצליח לגעת בכלנו".

את יודעת מראש איזה משפט יצטטו? "אני מכוונת לכך שהמסר יעבור בצורה הכי אמיתית לאדם הנואם. חשוב לשמור על הזהות שלו, לא לזייף. בתקופות של קמפינים, למשל, חשוב לנסח במדויק את הכותרת של מחר, כי כל יום מייצר כותרת."

איך נראה בעיניך הנאום המושלם? "תלוי בנאום. האמריקאים אוהבים מותגים. הם מאוד אהבו את קנדי, והיום הטון ששולט

"כדי להעביר את המסר שלהן נשים חייבות להתייצב בתוך תבנית של כוח, שזה ההיפך מרכות ואמהות. יש בנאום משהו כוחני. הוא יכול להפיל כלכלה, להעביר מדינה למוד של שלום או מלחמה. המלחמה הקרה הייתה רק נאומים"

הוא התוצאה של הנאומים שלו: קצב נכון, מבנה מדויק ומשפטים זכירים. בוש התייצב שבועיים אחרי ה-11 בספטמבר, עמד מול העם האמריקאי וטבע את הצירוף 'ציר הרשע', מושג שמשמשים בו עד היום. אפילו ללוקיישן יש משמעות. ברק אובמה נתן את אחד הנאומים החשובים שלו בקהיר. בנימין נתניהו עשה את זה כבר אילן."

צריך להיות טיפה פופוליסטי, לא? "צריך לגעת בכמה שיותר אנשים. לקלינטון היה את זה. הוא הצליח לייצר דימוי של אמינות, למרות שנכשל בדיוק במקום הזה. גם לנאומים של אובמה יש חלק גדול בכחירה שלו. הוא הצליח להגיע למיעוטים שאף פעם לא לקחו חלק במשחק הפוליטי. בוש נהנה מפופולריות דווקא בגלל הטעויות שהוא עשה: טעויות בדיקציה, לא ביטא דברים נכון, והאמריקאים אהבו את השטותניקיות הזאת. ראו בה משהו אנשי."

אדם בטוח כריזמה יכול להיות נואם טוב? "לא. מנהיג טוב חייב לדעת לתקשר טוב. הוא יכול להיות מאופק, אבל הוא חייב לדעת להעביר את המסר."

